

Aquifoliaceae

*Ilex aquifolium L. – Kristtorn

Kort: (T)– SJØRS 1956. (L)– FÆGRI 1960, HULTÉN 1950, P. & W. 1962.

Geografisk udbredelse. *Ilex aquifolium* har i N-Europa oceanisk udbredelse, idet den er meget følsom over for streng frost (IVERSEN 1944); i S-Europa forekommer den overvejende montant, og østpå er den udbredt til N-Tyrkiet, Kaukasus og Elbrus. Den er alm. på de Britiske Øer. I Norge vokser den langs S- og V-Kysten til 200 m o. h. fra Kragerø til Romsdalsfjord. I Sverige har den tidligere vokset i Bohuslän; i Skåne er den dyrket og nu og da forvildet, f.eks. på Kullen (WEIMARCK 1963). Ø-grænsen går i øvrigt gennem Danmark og V-Tyskland til Alperne og Balkan.

Forekomst i Danmark, fig. 42. Ø-grænsen for vedvarende forekomst af Kristtorn i Danmark sættes af de ekstremt kolde vintre, som indtræffer med måske årtier imellem (IVERSEN 1944); i mellemliggende perioder kan den i østlige egne af landet h. og h. nå at etablere sig. Kun i Jylland har den større udbredelse og kan lokalt danne krat; store individer er nu m. sj., idet de fleste frøs ned i vintrene 1939–42 (IVERSEN). Den vokser både på muld og mild mor, ofte i gammel bøgeskov (skyggetålen-de), men også under eg o. a. Særlig hyppig er den i visse skove i SØ-Jylland, f.eks. omkring Åbenrå; store, tætte krat danner den f.eks. i Arnkilsfred (53) og på Gyllingnæs (24). På mange lokaliteter, særlig i Midtjylland, er den sparsom og vokser som lavt pur. På Fyn og omliggende øer vokser den stadig følgende steder: Æbelø og Egeby Gd. Skov (28), Føns Plantage (28), Hestehave V f. Ørbæk (31), Hovskov, S. f. Tranekær, Bønneløkke Skov, Vestergaard Skov (34). Efter gamle fund at dømme har den tidligere været mere udbredt på Fyn. Ø f. Storebælt er alle eksisterende forekomster antagelig afkom af plantede individer. Den ofte beskrevne bevoksning på Sejerø formodes oprindeligt at være plantet (ØSTERGAARD 1953). På Fanø (27) er den forvildet.

Sammenholder man de nuværende udbredelsesforhold med VAUPELL'S iagttagelser (1863), viser Kristtorn en klar tilbagegang både regionalt og lokalt. Årsagen hertil må i første række tilskrives moderne skovdyrkningsmetoder og i de senere årtier tillige afskæring til pyntegrønt.

Celastraceae

**Euonymus europaeus* L. – Benved

Kort: (L)– HULTÉN 1950, P. & W. 1962.

Geografisk udbredelse. Iflg. CLAPHAM & al. 1962 o. a. er *Euonymus europaeus* en sydlig art med udbredelse i store dele af Mellem- og S-Europa og SV-Asien. På de Britiske Øer når den mod N til sydligste Skotland og er mest alm. i kalkrige områder i S-England. I Sverige findes den i sydligste Halland og Småland samt i Skåne, Blekinge, på Öland og Gotland; WEIMARCK 1963 anfører den som t. alm. i kalkområder og sj. i grundfjeldområder. N-grænsen går gennem Letland og østpå omkr. 55° N.

Forekomst i Danmark, fig. 43. Benved vokser på næringsrig bund og er derfor mest udbredt i morænelerområder og på hævet havbund. Den synes, i overensstemmelse med angivelser fra Skåne og England, at være kalkyndende, idet den forekommer med høj frekvens på lokaliteter, hvor jordbunden indeholder kalrigt moræneler, kridt, tertiær mergel, marint skalgrus o. a. Den vokser i skovbryn, hegn, strandkrat, på overdrev (beskyttet af stikkende vedplanter) o. l. lyse steder; den er imidlertid ret skyggetålende og kan derfor også findes i skov på fugtig muldbund, f. eks. under Eg og Ask.

Benved er alm. i den sydøstlige del af landet. Et betydeligt antal lokaliteter Ø f. Lillebælt er i visse egne tidligere registreret af STAPEL 1965. I Jylland er den gennemgående mindre hyppig; tættest udbredelse synes den at have i egnen mellem Horsens og Århus samt N f. Kalø Vig (oligocæn søvindmergel og palæocæn mergel), og med særlig høj frekvens forekommer den i visse skove i tilknytning til kridtforekomster i Himmerland (f. eks. Buderupholm og på hævet havbund i V. Lovnkær (11)). Med den høje frekvens på disse lokaliteter og med forekomster på næringsrig bund i de spredte skove i sydl. Vendsyssel er der intet der tyder på, at arten har en klimatisk N-grænse i Danmark. Dens relative sjældenhed i N-Jylland og manglende tilstedeværelse i skove og krat i N-Vendsyssel er sandsynligvis betinget af edafiske forhold. De nordligste lokaliteter er: Kølske Gd. Skov N f. Hallund (2) og på hævet havbund: Hov Skov og Hals Sønderkov (4), Ulvskov, Birkelse Skov og Bjørnkær Gd. Skov (5) samt Egenskloster Skov (11). De fleste lokaliteter i SV-Jylland findes ved mergelforekomster, f. eks. Krarup Skov og Æskelundkær (26), Klåby Gd. Skov (27), Lintrup og Rødding Skove (49).

Aceraceae

*Acer campestre L. – Naur

Kort: (T)– MEUSEL & BUHL 1962. (L)– HULTÉN 1950, BROWICZ & GOSTYNSKA 1963, MEUSEL & BUHL 1962, P. & W. 1962.